

Calico mine

Martina Mašková

Bakalářská práce
2008

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací
Ústav produktového designu
akademický rok: 2007/2008

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Martina MAŠKOVÁ**
Studijní program: **B 8206 Výtvarná umění**
Studijní obor: **Multimedia a design – Design oděvů**

Téma práce: **Profesní oděv jako inspirace pro současnou módu**

Zásady pro vypracování:

Výtvarné zpracování a realizace vybraných finálních návrhů, cca 6 ks modelů.
Technická a teoretická příprava projektu, sběr potřebných informací a vyhotovení práce dle zadaných parametrů.
Celou práci také odevzdat na cd rom v elektronické podobě.
Prostudování a analýza dostupných materiálů a informací, vlastní závěry.
Rozsah práce:
Výtvarné řešení designu oděvu ve variantách, finální řešení, výběr materiálu, střihové řešení, realizace vybraných oděvů, výtvarná dokumentace.
10 stran textu na téma teoretické části, cca 20 stran přípravné skicy a fotodokumentace, vše formát A4. Odevzdejte ve 3 stejnopisech, min. jeden kus v pevné vazbě.

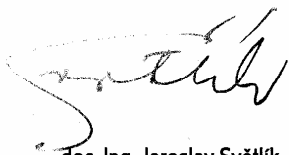
Rozsah práce: viz Zásady pro vypracování
Rozsah příloh: viz Zásady pro vypracování
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná

Seznam odborné literatury:

1. Badout Francois, *Móda století*, Praha: Ikar, 2001
2. Hrubá Věra, *Tvůrci světové módy*, Plzeň: Nava, 2000
3. Máchalová Jana, *Módou posedlí*, Praha: Moraviapress akciová, 2002
4. Máchalová Jana, *Módou posedlí*, Praha: Moraviapress akciová, 2002
5. Seelingová Charlotte: *Století módy*, Slovart, 2000

Vedoucí bakalářské práce: ak. mal. Šárka Šišková
Ústav produktového designu
Datum zadání bakalářské práce: 7. ledna 2008
Termín odevzdání bakalářské práce: 9. května 2008

Ve Zlíně dne 28. února 2008

doc. Ing. Jaroslav Světlík, Ph.D.
děkan

ak. mal. Šárka Šišková
ředitel ústavu

ABSTRAKT

Teoretická část mé bakalářské práce pojednává stručně o historickém vývoji profesních oděvů, dále o historii pracovních kalhot z ráje zlatokopů o Levi Straussovi a jeho životě a dalších současných firmách zabývajících se v historii výrobou pracovních oděvů. Věnuji se také úvaze o promítnutí prvků z pracovních oděvů, do současné módy. Praktická část je pak stručně věnována mé kolekci nesoucí název „calico mine“.

ABSTRACT

Teoretic part of my bachelory work is about history of work clothes, about history of work trousers from the eden of goldminers, about Levi strauss and his life. I also devote to essay about transfer of elements from work clothes to present fashion. Praktic part is short about my collection called „calico mine“.

Poděkovat bych chtěla v první řadě akad. mal. Šárce Šiškové za vstřícnost a odborné vedení této práce, ale také za vedení po celé tři roky studia.

Poděkování patří také všem mi blízkým lidem a ostatním, kteří mi jakkoli pomohli, za všestrannou pomoc a podporu.

Prohlašuji, že jsem na této bakalářské práci pracovala samostatně bez cizí pomoci a veškeré použité zdroje jsou uvedeny v seznamu použité literatury

Martina Mašková

OBSAH

ÚVOD	8
I TEORETICKÁ ČÁST	9
1 HISTORICKÝ VÝVOJ PROFESNÍHO ODĚVU	10
1.1 ROZDĚLENÍ ODĚVŮ PODLE DRUHU PROFESE.....	11
2 OD PRACOVNÍCH KALHOT K MÓDNÍMU TRENDU	14
2.1 LEVI STRAUSS A JEHO LEGENDÁRNÍ KALHOTY Z RÁJE ZLATOKPŮ	18
2.1.1 Funkční prvky džínů v historii	22
2.2 HISTORIE ZNAČEK WRANGLER A LEE	24
2.3 PRACOVNÍ ODĚV DNES A JEHO VLIV NA SOUČASNOU MÓDU	26
II PRAKTICKÁ ČÁST	28
3 CALICO MINE	29
3.1 INSPIRACE.....	29
3.2 MATERIÁLY	30
FOTODOKUMENTACE	35
ZÁVĚR	45
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	46
SEZNAM OBRÁZKŮ	47

ÚVOD

Téma teoretické i praktické části mé bakalářské práce se obojí vztahuje k tématu profesního oděvu. Ve své práci bych chtěla alespoň stručně popsat historický vývoj profesního oděvu a jména s ním spojená. Jako je například Levi Strauss a Jakob Davis. Chtěla bych ukázat, jaký vliv mají pracovní oděvy na současnou módu a že nejrůznější, mnohdy nepostradatelné funkční prvky mohou oděv nenahraditelně dotvořit.

Teoretickou část věnuji historickému vývoji profesního oděvu, životu Leviho Strausse a jeho pracovním kalhotám, které také přispěním nápadu Jakoba Davise postupně prorazily do módního světa, který si bez nich snad už jen těžko dokážeme představit. Stručně jmenuji i jiné současné firmy dodávající na trh trendové oděvy, které se v historii původně zabývaly také oděvy pracovními. Můžeme zde tedy sledovat nemalý vliv pracovního oděvu na módu. Především také na mladou módu, která začala být v devadesátých letech dvacátého století prezentována na speciálních veletrzích, jako je Who's next v Paříži, nebo Street Style ve Florencii. Značky jako například Gap, X-Large, nebo Stüssy prodávali své oblečení ve stylu pracovních oděvů, ale také vojenských uniforem a sportovních dresů. Pracovní oděv, především džíny, se staly také inspirací některým návrhářům a tak se dostaly do módních salónů.

I někteří nejen zahraniční módní tvůrci jsou autory různých reprezentativních profesních oděvů. Například uniformy pro hradní stráž Pražského hradu navrhl výtvarník Theodor Pištěk, uniformy pro české aerolinie Taťána Kovaříková nebo Česlav Jaroš a další.

V praktické části se budu snažit alespoň stručně přiblížit mé pojetí tohoto tématu a představit svou práci, k tomu také přikládám fotodokumentaci této kolekce.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 HISTORICKÝ VÝVOJ PROFESNÍHO ODĚVU

Co se týká tohoto tématu jsem toho mnoho nenašla. Pokusím se přesto toto téma, alespoň stručně nastínit.

Oděv člověk používá v podstatě od počátku své existence. Původně plnil především funkci ochrany proti chladu a nepříznivým podmínkám, postupně se však stal módním a společenským. První pracovní oděvy vznikali za účelem, chránit nositele před riziky pracovního prostředí. Lidé tedy měli při práci potřebu chránit své oděvy, ale samozřejmě také zdraví. Některé typy se časem staly symbolem různých povolání. S prvními se setkáváme už ve 13. a 14. století. Zdokumentované jsou například bílé plátěné hornické kytly, krátké a s kapucí. Obrázkovou dokumentaci těchto kytlí se mi bohužel sehnat nepodařilo. Nejrozšířenější byly zástěry zemědělců, řemeslníků a později také dělníků. Některé ženské zástěry s náprsníkem oděv chránily vpředu i vzadu, a z této zástěry vznikla postupem času zástěra šatová. Společně s pracovní zástěrou pro dělníky dala pravděpodobně podnět ke vzniku pracovního pláště.

Nejběžnějším oděvem do práce byly starší obnošené šaty, ovšem tak je tomu často i dnes. Ke konci 18. století už dělníci některých profesí nosili košile a kalhoty ušité z modrého plátna, často doplněné zástěrou, v zimě také vestou a kazajkou.

Od poloviny 19. století, zdravotníci nosili jako první k ochraně svého oděvu pracovní plášť, který se později uplatňoval i v některých dalších provozech a službách.

Až ve 20. století vznikaly speciální oděvy, které byly přizpůsobeny určité pracovní činnosti. To jsou například dvoudílné montérky, neboli „modráky“, kalhoty sahající do pasu s propínací blůzou, nebo také kombinézy v celku, různé samostatné kalhoty s náprsníkem a různé typy pracovních plášťů a zástěr.

Co se týká materiálů, používaly se původně přírodní, jako například, bavlna, len, případně kůže. Největší rozvoj nastal po objevu syntetických vláken, ve druhé polovině 20. století, zejména, když byly objeveny postupy, jak vlastnosti vláken a textilií podle požadavků upravit. Za to vděčíme nejrůznějším vědním oborům, jako například chemii, biologii, elektrotechnice, kosmonautice a jiným.

Výsledkem jsou vysoce ochranné materiály využitelné nejen pro činnost v extrémních podmínkách, nabízející také vysoký osobní komfort.

1.1 Rozdělení oděvů podle druhu profese

Podle druhu profese můžeme profesní oděvy rozdělit na oděvy pro manuální práci, oděvy reprezentativní a ochranné. Pro manuální práci jsou to různé pracovní pláště, zástěry, kalhoty bez nebo s náprsníky, kombinézy, kabátky a podobně. Na tyto oděvy se nejčastěji používají nejběžnější bavlněné tkaniny v krepových vazbách, tmavé odstíny barev pro provozy s možností velkého ušpinění, naopak pro vyšší hygienické požadavky bílá barva a pastelové odstíny, také výstražné barvy. Reprezentativní oděvy jsou různá saka, kalhoty a dámské kostýmky z luxusnějších a kvalitnějších materiálů s delší životností, z vlněných i směsových oblekových tkanin. Ochranné oděvy jsou určeny do extrémních podmínek, tedy kombinézy a skafandry s použitím materiálů jako je kůže, guma, azbest, plasty, usně a nejrůznější materiály na jedno použití. Velmi důležité jsou zde výstražné barvy.

Obr. 1, 2

Obr. 3

Obr.4

Obr. 5

2 OD PRACOVNÍCH KALHOT K MÓDNÍMU TRENDU

Když v padesátých letech 19. století Levi Strauss prodával pracovní oděvy pro farmáře, dělníky, zlatokopy a stavitele železnic v Kalifornii, určitě ani netušil, že se z nich později stane světová móda. Že je budou nosit všechny generace, majetné i nemajetné vrstvy a dokonce i obě pohlaví. V té době to byl jen praktický oděv pro manuálně pracující lidi.

„Ani jeden mladík, nebo dokonce dospělý muž z buržoazní rodiny by si nikdy modré džíny neoblékl, protože byly oděvem pracujícího člověka... Když po práci člověk džíny svlékl a pověsil na hřebík, nebo je jednoduše hodil na podlahu, dalo se podle nich poznat, jakou práci jejich majitel vykonává. Na rozdíl od lepšího oděvu ukazovaly modré džíny podstatu lidské existence a nemaskovaly ji. Tak se přirozeně staly uniformou pracujících.“

Tak to vysvětluje americký spisovatel Filip Bonoski.

Já bych tedy ráda nastínila, jak vlastně popularita, těchto kalhot vznikala.

Ve třicátých letech 20. století, bylo v Hollywoodu natáčeno mnoho westernových filmů a kovbojové, kteří se díky tomu stali populárními, nosili velice často džíny. A mnoho američanů žijících na východě států jezdilo na dovolenou na turistické ranče, kde si kupovali právě džíny a vozili si je domů. V roce 1935, kdy firmu vedli již Leviho synovci Jakob a Louis Steinovi, vytvořila firma Levi's údajně další zázrak, kterým byly první dámské džíny na světě.

Během druhé světové války byly džíny vyráběny méně. Američtí vojáci je však občas nosili ve svém volném čase, a právě tak se dostaly konečně do světa. Po válce se tedy začalo oblečení Leviho Strausse prodávat i mimo území západu. To už mu začaly také konkurovat značky, jako například Wrangler, nebo Lee.

V padesátých letech se džínů zmocnila mladá generace rebelů. Džíny se staly jejich symbolem, byli ovlivněni filmem a televizí. Džíny se objevily na některých hvězdách filmového plátna, kteří je nosili i na veřejnosti, jako byli například Marlon Bando, James Dean, Elvis Presley a Marylin Monroe. Džíny se tak staly oděvem protestující generace. Chtěli být jiní, než generace rodičů. Džíny byly symbolem svobody, mládí, bezstarostnosti. Nosili je chlapci i dívky bez rozdílu, jestli byli bohatí, nebo chudí. Některé školy v té době však zakázaly nošení jeanů ve škole. A tak se nosili především pro volný čas, na dovolenou nebo o

prázdninách. V Evropě postupně začaly otevírat továrny a obchody nejrůznější značky jako například Lee Cooper, Wrangler, Mustang a postupně mnoho dalších.

Jeden z největších rozmachů džínů patří šedesátým letům, kdy se staly módou pro všechny. Už je nenosili nejen mladí, ale snad téměř všechny generace, bez jakého koliv rozdílu majetku, původu, pohlaví. I v naší republice se začaly vyrábět napodobeniny džínů, které však nebyly z denimu ani barvené indigem, ale na východ od nás byly i tyto velmi oblíbeny a ceněny. Originální džíny se daly zakoupit leda v Tuzexu, pokud měl dotyčný to štěstí a sehnal dostatečné množství bonů. Nebo se daly sehnat převezněním přes západní hranici. Když měl u nás někdo originální džíny, leckdo ho obdivoval, nenáviděl, nebo mu záviděl.

Džíny už mládež nosila všude a pro jakékoliv příležitosti. Na kulturních akcích to však stále budilo pohoršení. Až do doby, než se džíny staly inspirací pro módní tvůrce a prvním z nich Byl prý Yves Saint Laurent.

„Jestli mě něco mrzí, pak je to fakt, že jsem džíny nevymyslel já. Je to nejpohodlnější, nejpraktičtější a nejvíc sexy oblečení, jaké kdy existovalo.“ (Yves Saint Laurent)

Móda džínů vrcholila koncem šedesátých let a v letech sedmdesátých. Nosily se nejrůznější podoby džínů, jako oprané, vyšívané, potřhané, zaplátované, v různých střízích jako zvonové, mrkvové, cigaretové, bokovky, s pasovými sklady, s manžetami a jiné. Také se z denimu šily i jiné různé doplňky jako čepice klobouky, boty, nebo tašky.

V osmdesátých letech Vivienne Westwoodová použila do své kolekce také denim. Představila rozřezané a roztřepené džíny. Kolekci nesla jméno „Řízni a roztrhni“. Vivienne tím chtěla přiblížit pánské holení, provázené dlouhými tahy břitvou. V té době také šokoval Calvin Klein svými reklamami propagujícími jeho nejen džínové oblečení bez morálních zábran. Džíny už tedy nebyly považovány jen za pracovní oděv, ale staly se běžnou součástí šatníku mladých lidí po celém světě a dalo by se říci, že dnes jsou snad jeho neodmyslitelnou součástí. A důkazem toho, že vývoj jde stále dál jsou nové džíny Levi's, usnadňující používání přehrávače iPod od společnosti apple computer, které jsou na přední kapse opatřeny joystickem, který usnadňuje ovládání přehrávače. Tak kdo ví, kam dál ještě bude směřovat jejich budoucnost.

„Chci umřít s mými modrými dřinami na sobě.“ (Andy Warhol)

„Móda v tomto století by neznamenal nic bez džínů.“ (Franco Moschino)

Obr. 6

Obr. 7

Obr. 8, 9

Obr. 10

2.1 Levi Strauss a jeho legendární kalhoty z ráje zlatokopů

Levi Strauss se narodil před 179 lety v bavorském městě Buttenheimu, dne 26. února roku 1829 Hirschovi Straussovi a jeho druhé ženě Rebece Hans Straussové. Matka s otcem mu dali jméno Loeb, které si později změnil na Levi. Rodina měla šest dětí, z toho měl Hirsch čtyři děti s jeho první ženou, která zemřela o několik let dříve, to byli Jacob, Jonas, Luis a Mathilda. Dalšími dětmi byl Levi – vlastním jménem Loeb a jeho starší sestra Fanny. Rodina žila chudě, Hirsch se živil prodejem textilní konfekce, nití a střížního zboží. Když bylo Levimu šestnáct let otec zemřel a rodina na tom byla špatně. Starší bratři Leviho, Jonas a Louis emigrovali do spojených států. Po dvou letech Rebeca spolu se zbývajícími dětmi odcestovala do New Yorku také. Tam se setkali s Joanem a Louisem, kteří tam již podnikali ve stejném oboru jako jejich otec v Německu. Oproti jejich otci se jim vedlo velmi dobře. Zde si Loeb změnil své křestní jméno na Levi a příjmení na Strauss se dvěma „s“. Postupně se začal učit také obchodovat od svých dvou bratrů. Po té začal sám cestovat s nejrůznějším zbožím po celé Kentucky.

V lednu roku 1853, ve věku 24 let se stává americkým občanem. Měl převzít ranč svého strýce v Kentucky, ale Levi vždycky snil o vlastním nezávislém obchodování. Když v té době dorazily zprávy o kalifornské zlaté horečce i na východní pobřeží, rozhodl se odcestovat do San Franciska zkusit své štěstí. Ne však rýžováním zlata, ale prodejem potřeb pro horníky, kteří přijížděli každý den do velkého města, aby se vyzbrojili, než odjedou na zlatá pole rýžovat. A tak v březnu téhož roku přicestoval do San Franciska, a zde se svým švagrem Davidem Sternem založili obchod, později nazvaný „Levi Strauss & Company“. Hledači dobrodružství a peněz brali útokem Aljašku, ale byl to Levi, kdo vydělal velké peníze, bez toho, aby se hnul z místa. Hnědé plátno předělával na stany a plachty na vozy. Brzy zjistil, že jeho nabídka přesahuje poptávku. Horníci i zlatokopové si nechtěli stále kupovat nové a nové oblečení a tak chtěli kalhoty, které něco vydrží. Úcta k těžko získanému majetku Leviho vedly k tomu, aby využil i zbytků materiálu a tak přišel na nápad, že by z nich šil právě kalhoty. A to bylo trefou do černého. Protože co jiného by se mohlo hodit budoucím milionářům při získávání majetku, než pevné kalhoty, které vydrží všechny drsné životní podmínky. Pohodlné, jednoduché ve střihu a šité dvojitém stehem. A tak v polovině 50. let firma začala dodávat na trh vlastní kalhoty, které byly ušity právě z onoho hnědého plátna. A protože zásoby hnědého plátna mizely velmi rychle, bylo třeba myslet na novou látku. A v tom, jak to bývá ve věcech módy pomohla Francie. Byl tam

vynalezen materiál, který byl stejně pevný, jako hnědé plátno. Bavlnářský drilich, trojvazný kepr, což je tkanina s vazbou tvořící šikmé řádky, s modrou osnovou a bílým útkem. Byl však jemnější na dotek a měl blankytně modrou barvu, získanou barvením indigem. Nakupoval tedy v městě Nimes ten nejpevnější francouzský denim na který narazil a posílal plátna krejčím, kteří je sešívají do tvaru montérek, prý podle vzoru námořnických kalhot. Tento materiál se proslavil pod názvem denim, který je odvozen právě od de Nimes. Kalhoty měly slangový výraz „Jeans“, který byl odvozen od levnějšího bavlněného materiálu, který byl vyráběn v Janově v Itálii a francouzský název pro Janov je Genes. Tato látka byla údajně známá už ve středověku, používala se na plachty lodí a prý i Kolumbova loď Santa Maria měla plachtu z tohoto denimu. Kalhoty získaly číslo 501. Některé zdroje uvádí, že to bylo zcela náhrou, jiné naopak, že je to odvozeno od označení materiálu, ze kterého byly varáběny, tedy denimu, který údajně byl umístěn v pátém regálu a pro usnadnění administrativních záležitostí získal jako celek kód 501. Na kalhotách začalo být označení uváděno asi až v roce 1890.

Tyto kalhoty ale přece jen měly ještě jednu vadu. Neustále se jim trhaly kapsy, když do nich zlatokopové ukládali vzorky hornin a kamenů.

V 1872 Levi obdržel dopis od židovského krejčího pracovních oděvů, Jacoba W. Davise, který byl jedním z Leviho pravidelných zákazníků. Kupoval si od něj sukna a látky, které používal pro své výrobky. Na základě stížností zlatokopů, na vytrhávající se kapsy u kalhot, přišel s řešením kapsy upevnit měděnými nýty z koňských postrojů. Protože neměl dost peněz, aby si tento způsob patentoval, obrátil se právě na Leviho. Jemu se nápad tak zalíbil, že jej nechal 20. května 1873 patentovat, s Davisem se stali společníky a na každém nýtu začali razit písmena LS&CO.

V roce 1873 vypadaly tedy kalhoty tak, jak je již všichni známe. S rovnými nohavicemi, pěti kapsami, pevně s dvojitým prošíváním a nýty. V tomtéž roce se také na zadní kapse kalhot objevily dva charakteristické oblouky vyšité oranžovou nití, které mají údajně symbolizovat letícího orla ze skalitých hor.

Poptávka po těchto kalhotách byla velmi vysoká, tak že musel Levi otevřít hned dvě další továrny. Jednu na Remont Street a druhou na Market street.

Koncem 19. století Levi podnik postupně přenechával svým synovcům.

V roce 1886 byl na „leviskách“ poprvé našit štítek se dvěma koňmi snažícími se roztrhnout kalhoty, což bylo součástí reklamní kampaně, kterou mělo být ukázáno, jak pevné tyto kalhoty jsou. Původně byl látkový a později byl motiv ražen do kůže. A součástí ochranné známky se stalo vypodobení dvou dostavníků a koní.

Dne 22. září roku 1902 si Levi začal stěžovat na své zdraví a brzy na to 27. září roku 1902 zemřel.

Jeho smrt byla velkou událostí, psalo se o tom ve všech novinách a v den jeho pohřbu dokonce místní obchodníci dočasně uzavřeli své obchody, aby se s ním mohli rozloučit.

Obr. 11

obr. 12

Obr. 13

2.1.1 Funkční prvky džínů v historii

Jedním z důležitých funkčních prvků, byly již zmíněné **Nýty**. Jak jsem se již uvedla v předešlé kapitole, s nápadem jak se vyhnou krátké životnosti kapes, přišel Jakob Davis. Kapsy byly silně namáhány, protože sloužily k ukládání vzorků hornin a kamenů, které pak horníci nosili do střediska k ohodnocení nákupčími. Byly tedy nejen pro práci horníků a zlatokopů nezbytné. Uvádí se, že Davis na myšlenku snýtovaných kalhot přišel při pohledu na snýtovanou koňskou houni. Začal tedy spojovat namáhané rohy kapes nýtky a přidal údajně i kapsový stehový design. Spojil se s Levi Straussem a na tento nápad získali 20. května roku 1873 americký patent pod číslem 139/121. Nýty byly až do roku 1906 na kalhoty připevňovány ručně na kovadlině, později už lisem. Původní kalhoty měly měděný nýtek umístěn i na spodním konci **poklopce**. Na to si však páni stěžovali, protože pokud se nýtek například při sezení u ohně ohřál, stal se zdrojem velkých nepříjemností a musel být tedy odstraněn. K další změně došlo u poklopce v roce 1954, kdy byl na místo knoflíků vsíván pevný **zip**. V současné době se ale ke knoflíkům vrací.

Další funkční prvek, který bych chtěla zmínit jsou **poutka**. Kalhoty poutka na pásek původně neměly, a to z toho důvodu, že v té době se ještě nenosily pásy. Místo toho, se padání kalhot zabránilo krátkými utahovacími pásky umístěnými na bocích, které se stahovaly do **přezek**. Kromě toho měly ještě kalhoty po obvodu pasu umístěny šest **knoflíků**, které sloužily k připnutí šlí. Poutka na provléknutí pásku, tak jak je známe dnes, se na kalhotách objevila až v roce 1922.

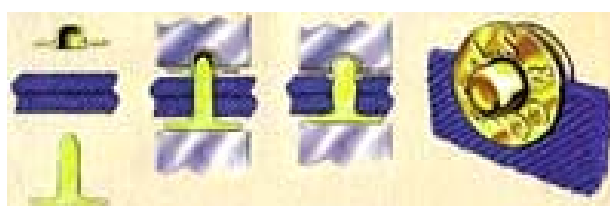
Posledním neméně důležitým prvkem jsou **kapsy**. Na kalhotách se objevily již od začátku avšak nebyly ještě snýtované. Nejprve byly snýtovány postranní kapsy. V roce 1937 ale byly nýty odstraněny z toho důvodu, že údajně odíraly například nábytek a sedla. Později byly kapsy přesunuty dopředu a opět opatřeny nýty. Zadní kapsy byly takto zpevněny až do roku 1967, kdy byly nýty odstraněny a nahrazeny typickou výšivkou, která má naznačovat siluetu hor.

Obr. 14

Obr. 15

obr. 16

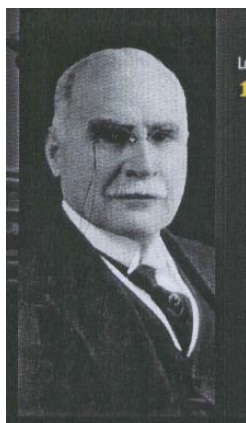
2.2 Historie značek Wrangler a Lee

Chtěla bych se zmínit velmi stručně o historii těchto značek, protože se ve své historii věnovaly výrobou a prodejem pracovních oděvů a postupem času jejich vývoj směřoval k oděvům módním, současným, které do určité míry jistě nesou prvky z jejich historie.

Značka Wrangler vznikla v roce 1904, kdy C.C. Hudson založil továrnu zabývající se výrobou pracovního oblečení pod názvem Hudson Overall Company. Výrobky byly velmi žádané, prodej se postupně zvyšoval a v roce 1919 byla založena Blue Bell Company. To se začalo na kalhotách používat logo modrého zvonu. Blue Bell je podle legendy název zvonu, který Hudsonovi věnovala skupina železničářů, kteří si u něj koupili pracovní oblečení. Nabízí pracovní oblečení z nesrážlivé bavlny, linie Super Big Ben, to byl nový start pro tento průmysl. Značka si najmula slavného krejčího Rodeo Bena. Důležitým mezníkem je rok 1943, kdy vznikla značka Wrangler. V roce 1947 se džíny podobají těm současným. Poprvé byly tyto kalhoty vyrobeny pro jezdce rodea, kteří si je okamžitě oblíbili. Od roku 1962 se tato westernová legenda začala šířit Evropou a v Belgii byla založena evropská pobočka této firmy. V sedmdesátých letech se stejně jako jiné značky i tato stala oblíbenou mezi teenagery.

Mezi jedny z nejstarších značek džínů můžeme zařadit také značku Lee, která se ve svých počátcích také zabývala nejdříve výrobou a prodejem pracovních oděvů.

Značka se poprvé objevila v roce 1889, kdy H. D. Lee založil v Kansasu ve spojených státech dílnu na výrobu pracovních oděvů. Stejně jako u značky Levi's nebo již zmíněné Wrangler a dalších byly džíny pracovním oděvem pro železniční dělníky, farmáře i kovboje a všichni kteří potřebovali kvalitní oděv, který by je při práci ochránil. A také stejně tak se v současné době značka Lee zaměřuje především na prodej módních oděvů. Při jejich dnešní výrobě jsou používány stejné stroje, jako tomu bylo ve třicátých letech, tkací stříhací i šicí a každý kus je vyjimečný.

obr. č. 17

obr. 18

obr č.19, 20

2.3 Pracovní oděv dnes a jeho vliv na současnou módu

Podívám-li se na pracovní oděvy dnes, řekla bych, že se od minulosti příliš nezměnili, dá se říci, že si zachovávají stále podobný design a stále musí splňovat určité normy, co se týká bezpečnosti při práci. Přesto však, určitou změnu zde sledovat můžeme a tou je snaha reprezentace. Většina firem se snaží vytvořit si vlastní corporate identity a to se projevuje jistě i na oděvu. Co jde s jistotou vpřed, je vývoj materiálů, který přináší stále nové technologie.

Velký vývoj můžeme spatřit u profesních oděvů pro reprezentaci u kterých je naopak kladen velký důraz i na použité materiály a kvalitní zpracování. Některé typy těchto oděvů navrhli i mnozí módní tvůrci. Výtvarník Theodor Pištěk je autorem uniformem pro stráž Pražského Hradu, uniformy pro české aerolinie a VW, navrhl Česlav Jaroš, Petr Tylínek je autorem uniformem pro policii České Republiky nebo armádu a státní správu.

Ze zahraničních tvůrců již tvořili uniformy pro aerolinie v 60. a 70. letech například Emilio Pucci, který navrhoval uniformy pro Braniff internacional, pro SAS vytvořil uniformy módní dům Diora, pro TWA Valentino a Ralph Lauren a pro Air France to byl Balenciaga.

Jak jsem již zmínila, myslím si, že design pracovních oděvů se od minulosti příliš nezměnil, za to současná móda, především mladá móda z těchto pracovních oděvů jistě čerpá. Na první pohled, jednou z prvních inspirací jsou právě džíny, které jsou nyní součástí šatníku snad každého z nás. A postupně si móda osvojovala i jiné prvky z pracovních oděvů, když se mladá generace asi v šedesátých letech chtěla odlišit od generace svých rodičů. Některými ze značek, které se mezi prvními inspirovaly také pracovním oblečením byly například Gap, X-Large, nebo Stüssy.

Řekla bych, že pravděpodobně má pracovní oděv mnoho společného s oděvem, který běžně nosíme, vždyť jak dříve, tak i dnes se často na práci nosí starší obnošené šaty. A současná móda nabízí mnoho pohodlných oděvů ve kterých můžeme svobodně dělat téměř cokoliv.

Co by za to asi dali v období baroka?

Orb. č. 21, 22

II. PRAKTICKÁ ČÁST

3 CALICO MINE

Své kolekci jsem dala název Calico mine. Pod tímto názvem jsou známy údajně nejstarší dochované džínové kalhoty od značky Levi's. Našla je nějaká žena někde v opuštěném stříbrném dolu v Mohjavské poušti v Kalifornii. Jejich původ se datuje někdy před rok 1890. Firma Levi Strauss & Company je se ženou vyměnila v roce 1948 jen za 25 dolarů a jedny nové kalhoty.

A právě denim, je jedním z hlavních materiálů, který také propojuje kolekci.

3.1 inspirace

Protože jedním z hlavních, nebo možná jedním z nejdůležitějších prvků pracovního oděvu je jeho funkčnost, snažila jsem se vytvořit kolekci nositelných avšak extravagantnějších modelů, které by nesloužily jen pro prezentaci na přehlídkových molech a obdivu očí, nebo objektivům fotografů. Mým cílem bylo, aby oděv nepostrádal svůj smysl a zachoval si svou podstatu, co se týká především jeho využití. Kolekce je určena pro mladé ženy.

Do oděvů z této kolekce jsem se snažila převést především funkčnost o které jsem se již zmínila a některé prvky z pracovních oděvů, z nichž jsem si jako inspiraci vybrala pracovní oděvy řemeslníků, horníků a jiné speciální a ochranné oděvy. Funkčnost jsem se snažila do těchto oděvů převést prostřednictvím funkčních detailů, například řešením kapes. Také jsem použila různé funkční součástky, jako například různé druhy druků, cvočků, nýtů a jiných podobných oděvních i neoděvních drobností. K použití těchto prvků mě inspirovala právě historie pracovních kalhot pro horníky, kterou se zabývám také v teoretické části této práce. Na těchto kalhotách tyto prvky tvořili a ještě vlastně i dnes tvoří důležitou funkci. Na oděvech používám i některé vizuální prvky, které se objevují na těchto pracovních oděvech, jako je prošívání, různé stahování, pružné lemy, řemínky, kapsy a podobně. Tyto prvky jsem zdůraznila, nebo naopak rozvinula a převedla je tak do jiné podoby. Některé modely v kolekci jsem doplnila koženými detaily, doplňky, nebo jsem použila kůži přímo na oděvu. Pro to mě inspirovaly kabelky na páskách řemeslníků sloužící na náradí a pracovní pomůcky. Jako vtipný detail jsem použila šroubky a maticky, jako přívěsky na jezdcích u zipů, nebo třeba na poutko u kalhot.

U některých modelů z kolekce jsem záměrně také použila jakoby nedbalé zpracování některých částí, tak, že jsem nechala vyniknout strojové stehy overlocku a použila jsem výrazné prošívání džínovou nití dvounitným vázaným stehem a některé konce nití jsem ponechala nezastřížené. Tím jsem chtěla poukázat na průmyslovou výrobu pracovních oděvů u kterých se při zpracování dbá na co nejnižší náklady a precizní zpracování zde nehraje takovou roli. Zároveň jsem chtěla materiálu z části ponechat surovost.

3.2 materiály

Pro výběr materiálů jsem se nechala inspirovat nejen přímo pracovními oděvy, ale také pracovním prostředím, prvky které toto prostředí zahrnuje a snažila jsme se to propojit se současnou módou. Pro první dva modely z kolekce jsem zvolila jsem lesklé materiály, pro které jsem se nechala inspirovat vzhledem lesklých kovových a funkčních předmětů a nářadí. Barvy zlaté a stříbrné, evokující mosaz a nerez, doplněné odstíny hnědé. Zvolila jsem satény především pro jejich lesk a také proto, že jsem chtěla nějaký už na pohled luxusnější materiál. K nim jsem zvolila čokoládově hnědý bavlněný úplet s lycrou, protože úplet je velmi příjemný na nošení a myslím, že je velmi vhodný právě do kolekce pro mladé. Celé to doplňuji jemně lesklými podšívkami více, jako například hnědé nebo šedostříbrné, aby korespondovaly s již zmíněnými materiály. Na tyto podšívky jsem se rozhodla vytvořit vlastní potisk pomocí sítotisku, právě proto, že potisky jsou určitě nedílnou součástí trendů. Na potisky jsem zpracovala motiv spojovacích součástí, kterými jsou šrouby, jako funkční prvky, které jsem převedla do jednoduché grafické podoby, do drobných plošných rastrů, které jsou v současné módě hodně v trendu. Potištěné podšívky používám především na podšítí oděvů, jako například uvnitř bundičky, kapuce, ale také do vypracování detailů.

Pro další dva modely jsem zvolila přírodní plátno jemně krémové barvy.

Některé modely jsem doplnila koženými doplňky, kůži používám i na oděvu, jak jsem se již zmiňovala. Dalším materiálem je tedy kůže, také v hnědém odstínu.

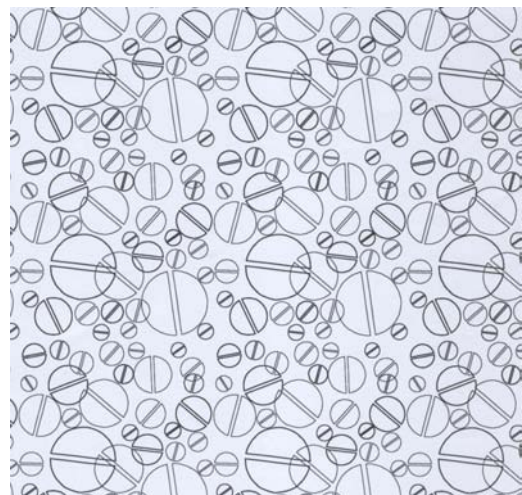
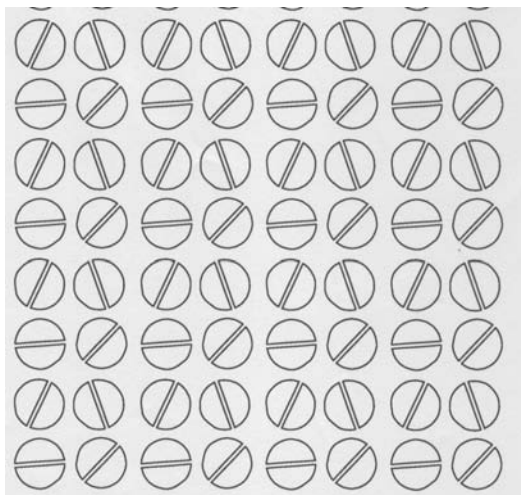
Také mě inspirovaly výstražné oděvy s reflexními pásky. Pro poslední dvojici modelů jsem se tedy rozhodla použít bílou v kombinaci s výraznou oranžovou a reflexními pásky, které jsem použila do vypracování některých detailů. Jako materiál jsem zvolila padákovinu, a originální reflexní pásky, které se používají na výstražných oděvech.

Celou kolekci jsem propojila použitím denimu, protože džíny byly nedílnou součástí pracovního oděvu v historii, jak se již zmiňuji v teoretické části. Právě tam jejich historie začala u pracovních kalhot pro horníky Leviho Strausse a v současné době jeany snad nechybí v šatníku žádné mladé ženy. S riflovinou se mi také velmi dobře pracuje.

Přípravné skicy

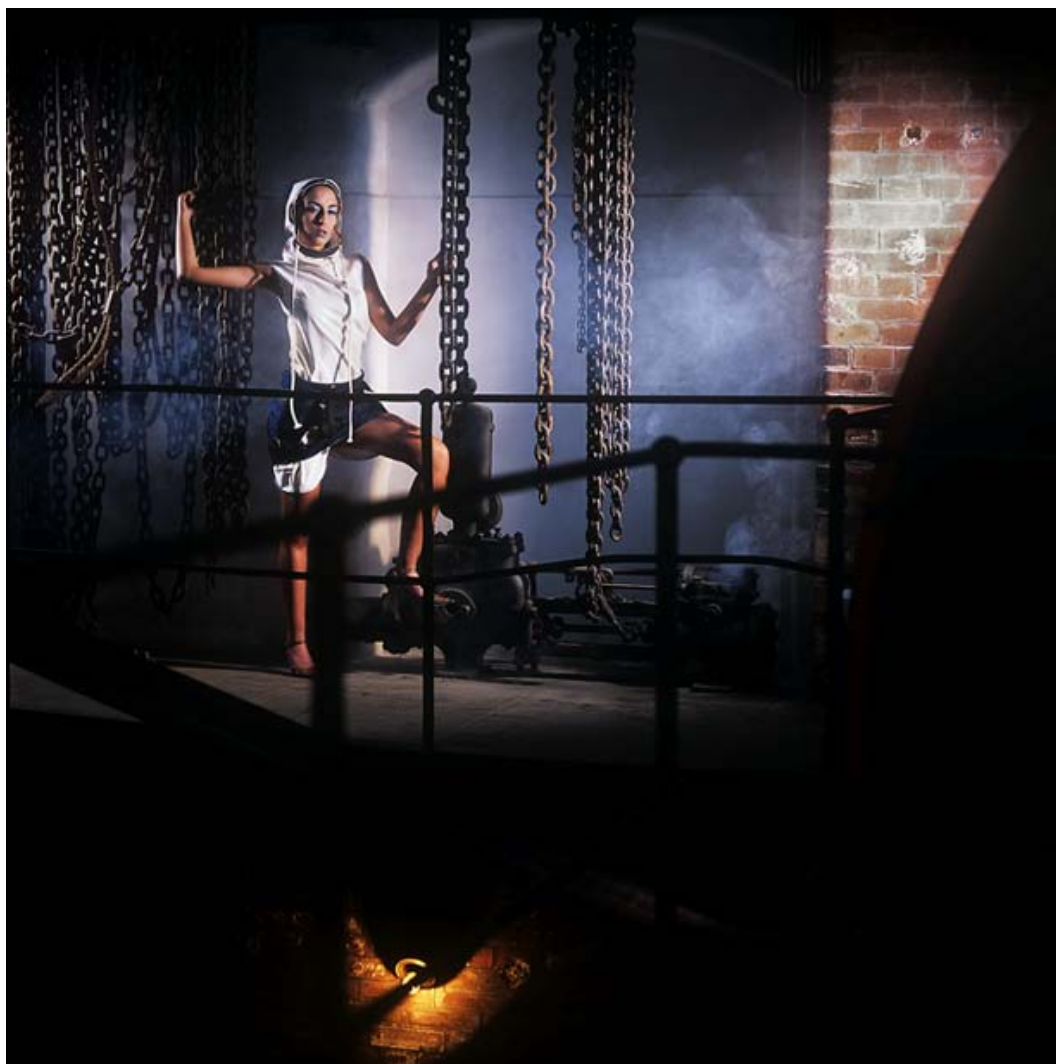
motivy pro potisk podšívek

FOTODOKUMENTACE

Autorem fotodokumentace je Ivo Kulhavý

ZÁVĚR

Na závěr své práce bych chtěla říci, že jsem se obohatila o spoustu nových informací, které pro mě byly jistě velkým přínosem. Historie profesních oděvů sahá osm století zpět, jen škoda, že se mi o obecné historii nepodařilo najít více informací, na druhou stranu o historii nejznámějších pracovních džínových kalhot, které byli mou velkou inspirací jsem se toho dozvěděla spoustu nového. Je velmi zajímavé a užitečné zabývat se tématem, které je pro mě inspirací do hloubky, to pak člověk přichází na spoustu nových myšlenek.

Snažila jsem se posouvat stále vpřed a dívat se na svou práci z více pohledů, když se vracím k prvním modelům s odstupem, určitě nacházím věci, které bych teď udělala jinak. Ale snad je to tak i dobře a pro příští práci mě to posune zase o kousek dál.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Informace o značce Levi's (on line). Dostupné z WWW:

<<http://default.johanka.info/leviv.html>>

<www.leviscollection.wz.cz>

<<http://www.kulturne.net/view.php?navezclanku=informace-o-znacce-levi's&cislocclanku=2006050022>>

<<http://www.dreamlife.cz/svet-uspesnych/moda-doplanky/levi-strauss-modni-trend-z-raje-zlatokopu/article.html?id=264>>

<<http://www.quido.cz/Objevy/dziny.htm>>

<www.fashion.cz>

<http://www.rozhlas.cz/brno/avizoprog/_zprava/106477>

<http://revue.idnes.cz/sex.asp?r=sex&c=981112_172101_teen_jup>

další zdroje

<<http://www.eu.wrangler.com>>

<<http://stavba.tvojdrom.sk>>

Francois Baudot, *Móda století*, Ikar, 2001, ISBN 80-7202-943-6

Fashion Club, RF HOBBY s.r.o, č.10/07

Jana Skarlantová, *Od fíkového listu k džínům*, Grada publishing, spol. s.r.o, 1999,

ISBN 80-7169-785-0

Jana Skarlantová, *Od krinolíny k džínsům*, Práce, 1979, ISBN 24-048-79

Jana Máchalová, *Módou posedlí*, Moraviapress a.s, 2002, ISBN 80-86181-47-2

Lenka blažková, seminární práce do ZOT

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek č. 1-5 - speciální pracovní oděvy

Obrázek č. 6 - Marlon Brando, jedna z prvních hvězd, která také nosila džíny

Obrázek č. 7 - druhá světová válka

Obrázek č. 8, 9 - způsob použití starých džínů

Obrázek č. 10 - Novinka Levi's RedWire DLX Jeans s možností připojení přehrávače iPod.

Obrázek č. 11 - Levi Strauss

Obrázek č. 12 - Levi Strauss 1890

Obrázek č. 13 - kožený štítek značky Levi's

Obrázek č. 14 - vynález Leviho strausse

Obrázek č. 15 - Měděný nýtek s vyraženými písmeny L.S&CO, který přinesl do světa

Kalhot revoluci

Obrázek č. 16 - způsob ražení nýtů

Obrázek č. 17 - Henri David Lee

Obrázek č. 18 - C.C. Hudson

Obrázek č. 19, 20 - loga značek wrangler a Lee

Obrázek č. 21, 22 – uniformy stáže Pražského hradu

